

Täysistunto

Torstai 18.2.2021 klo 15.59—20.24

2.3. Suullinen kysymys koronatilanteen vaikutuksista nuorten elämäntyytyväisyyteen ja hyvinvointiin (Paula Werning sd)

Suullinen kysymys SKT 18/2021 vp

Suullinen kyselytunti

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Edustaja Werning.

Keskustelu

16.19 Paula Werning sd: Arvoisa puhemies! Kuluvalle viikolla julkistetun nuorisobarometrin mukaan nuorten tyytyväisyys omaan elämään on koko barometrin mittaushistorian matalimmalla tasolla. Tulos on hätkähdyttävä ja kertoo siitä, että osa nuorista on kokenut erittäin raskaaksi arjen koronaviruspandemian aikana. Kysynkin: millaisiin toimiin hallitus aikoo ryhtyä lieventääkseen koronan iskua nuorten elämäntyytyväisyyteen ja hyvinvointiin? Tämä on vakava asia, ja sen herättämä huoli on aiheellinen.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Ja ministeri Kiuru.

16.20 Perhe- ja peruspalveluministeri Krista Kiuru (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Monesti ajatellaan, että tässä ajassa meitä haastaa nimenomaan tämänhetkinen tautitilanne, ja on myönnettävä, että haasteellista se onkin. Mutta kyllä meitä haastaa tämän tautitilanteen hoitamisen jälkeen se, miten tästä eteenpäin, ja itse pelkään eniten tässä ajassa sitä, kuinka vakavasti me otamme ne vauriot, jotka tästä korona-ajasta jäävät lapsille ja nuorille ja erityisesti niille ikääntyneille, jotka ovat olleet todella pitkässä eristyksessä kotona, ja näille ryhmille me tarvitsemme erityistukea. Sen takia viime vuonna ohjattiin lisätalousarviolla merkittävät resurssit nimenomaan lasten ja nuorten palveluihin eli hyvinvoinnin tukemiseen, toimintakyvyn tukemiseen, mutta tämä tehtiin sekä sosiaali- ja terveysministeriön hallinnonalalla että sitten opetusministeriössä, jotta saatiin tukea myöskin koulunkäynnin kautta lapsille ja nuorille.

Tänä vuonna varmasti se päivän iso kysymys on se, eikö tänäkin vuonna tosiasiaa siten tätä tukea tarvita lisää. [Puhemies koputtaa] Tukea tarvitaan palveluvelan purkamiseksi myös tämän korona-ajan jälkeen, mihin on 450 miljoonaa euroa varattu.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Tähän kysymykseen useampikin ministeri haluaa vastata, mutta otetaan ministeri Saarikko.

16.21 Tiede- ja kulttuuriministeri Annika Saarikko (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tähän ministeri Kiurun arvioon tilanteen huolestuttavuudesta on helppo yhtyä.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 11/2021 vp

Kun jään pohtimaan tuota barometrin tulosta — siis todellakin näin, että kokemus oman elämän hyvinvoinnista on huonompi kuin koskaan — se pysäyttää meidät. On tieteenkin tärkeää nyt seurata, kun korona väistyy — sekin aika koittaa, kunhan vielä hetken jaksamme — palautuuko tilanne, mutta siitä olemme varmoja, että itsestään se ei palaudu.

Vastaan yhdellä konkreettisella toimenpiteellä, jonka olen tehnyt esityksenä muulle hallitukselle, ja se liittyy nuorten kesätöihin. Koska meillä on pieni näky siitä, että kesällä asiat voisivat olla paremmin, voisivatko suomalaiset yritykset, työnantajat, kunnat palkata nuoria ennätyksellisen määrän kesätöihin, että olisi odottamassa joku aika, jolloin saisi työkokemusta, vähän toimeentulon parannusta, pääsisi osallistumaan, mukaan, olisi tärkeä ja kuuluisi johonkin? Omalla vastuullani ovat järjestöt, urheiluseurat, kirkkokunnat, ja näille olen tekemässä esityksen kohdennetusta määrärahasta nimenomaan nuorten palkkaamiseen. [Mika Niikko: Hyvä! — Sari Sarkomaa: Hyvä ajatus!]

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Edustaja Juuso.

16.22 Kaisa Juuso ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Vilja Eerikan tapaus ja Koskelan koulusurma osoittavat, että kaikki yhteiskunnan turvaverkot ovat pettäneet. Viranomaisyhteistyö on pettänyt, lastensuojelusta on tullut miljardibisnestä Suomessa. Kysyn: mitä te aiotte kaikelle tälle tehdä? Ja en nyt halua sitä vastausta, että resursseja, vaan ihan konkreettisia toimenpiteitä.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Ministeri Kiuru.

16.23 Perhe- ja peruspalveluministeri Krista Kiuru (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Summataan ne toimet, jotka sitten tehdään. [Perussuomalaisten ryhmästä: Mitä ne ovat?] Se tarkoittaa todellisia tekoja ja lukuja, ja toivottavasti nyt kuitenkin, edustaja, kestätte sen.

Totesin, että ensinnäkin me nyt ohjataan perustasolle resursseja, jotta me voisimme siellä ottaa lasten ja nuorten asiat haltuun, ja sitä kautta kysymys on tästä sisältöuudistuksesta ja niin sanotusta tulevaisuuden sote-keskus-remontista. Siellä on käytettävissä mielenterveysstrategian päivityksen jälkeen, joka on tehty tällä hallituskaudella, annetut lisävoimavarat, jotka tosiasiaassa konkretisoituvat niin, että siellä on käytössä 10 miljoonaa vuodelle 20, 20 miljoonaa vuodelle 21 ja 30 miljoonaa vuodelle 22 mielenterveysongelmien hoitamiseen ja palveluiden parantamiseen, ja muutoin tuo koko ohjelman laajuus oli viime vuonna 70 miljoonaa.

Lisäksi meillä on haettu tätä ratkaisua, että lainsäädännöllisesti ryhdyttäisiin toimiin. Tällä hallituskaudella on pyydetty näitä ehdotuksia, ja on saatu jo nyt vaativan sijaishuollon uudistamistyöryhmän ehdotukset, ja ne on tarkoitus panna toimeen. [Puhemies koputtaa] Lisäksi meillä on kehittämissä se, millä tavalla näitten erityisen vaativien ongelmien kanssa pyörivien lasten asiat hoidetaan, ja siihenkin on tulossa esityksiä.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Edustaja Kilpi.

16.24 Marko Kilpi kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Lastensuojelun piirissä on runsaasti lapsia, jotka tarvitsevat moniammatillista apua, mielenterveyspalveluita, päihdehoitoa ja muuta tukea. Nämä asiat on sysätty lastensuojelun hoidettavaksi, ja on täy-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 11/2021 vp

sin selvää, että niitä eivät esimerkiksi koulukodit ja muut sijaishuoltopaikat pysty mitenkään tuottamaan. Lastia vain kasataan mutta keinoja sen purkamiseksi ei anneta. Lastensuojeluhenkilöstöltä on viety entisetkin työkalut pois, ja byrokratia on tullut tilalle. Jopa puhelimen käyttö ja sen rajoittaminen on hyvin kankea ja raskas byrokraattinen toimenpide. Täällä on sanottu, että opitaan tapahtuneista, mutta mitä opitaan, jos muutokset ovat olleet huonompaan suuntaan? Arvoisa hallitus, lyhyesti ja ytimekkäästi: onko tässä mitään järkeä? Byrokratialla ei lapsia kasvateta vaan rajoilla ja rakkaudella. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: No niin. — Ja ministeri Kiuru: järkeä vai ei?

16.25 Perhe- ja peruspalveluministeri Krista Kiuru (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! En minä usko, että täällä salissa kukaan olisi sitä mieltä, etteikö molempia tarvita. Siitä ei ole kysymys, mutta kyllä meidän täytyy myös huomata, että jokaisella hallituskaudella lastensuojelua on yritetty kehittää, enkä haluaisi antaa sellaista todistusta, että mitään ei olisi saatu minään aikana aikaan. Kyllä on saatu, mutta niin kuin tässä ensimmäisessä kysymyksessä esitettiin, nämä ongelmat ovat nimenomaan yhä syvemmin tulleet arkipäiväisiksi tässä yhteiskunnassa.

Se, mitä meillä tapahtuu lapsille ja nuorille tällä hetkellä, on niin kovaa kyytiä, kuulkaa, tuolla koulujenkin etulinjassa. Meidän lapsista ja nuorista jopa viidennes voi huonosti siellä koulujen arjessa. Kyllä meidän täytyy herätä täällä myöskin huomaamaan, että me yritämme jatkuvasti tätä linjaa muuttaa siihen, kuten ensimmäisenä syksynä heti linjattiin, että siellä kouluterveydenhoitajan moniammatillisissa tiimissä, missä on monta ammattilaista, pystyttäisiin nopeasti näille lapsille ja nuorille saamaan apua ja tukea, ja koko tämän järjestelmän pitäisi kulkea tällä lailla. Lastensuojelussa on [Puhemies koputtaa] aivan liian paljon lapsia näillä lastensuojelun ammattilaisilla, ja sen takia nimenomaan sitä mitoitusta korjataan. Kyllä tässä yritetään tehdä oikeita asioita.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Nyt ministeri Saramo.

16.26 Opetusministeri Jussi Saramo (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! On minusta erittäin hyvä, että täällä käydään juuri tätä keskustelua. Tässä on koulu mainittu monta kertaa, ja tässä ministeri Kiurukin mainitsi jo tämän mitoituksen — tulee lisää tasa-arvoisesti koko maahan koulukuraattoreja ja koulupsykologeja — mutta kuten tiedetään, henkilökuntaa ei edes riitä kaikkialle niin paljon kuin sitä tarvittaisiin. Me tarvitaan niitä aikuisia kouluihin. [Mika Niikko: Entäs tuleeko lisää kuria?] — Edustaja Niikko, pelkällä kurilla se ei onnistu. — Me tarvitaan niitä aikuisia, jotka voivat puuttua niihin ongelmiin ajoissa. Me tarvitaan Ankkuri-toimintaa, jonka ministeri Ohisalo nosti tässä, ja me tarvitaan monenlaisia osaajia sinne koulujen arkeen. Siihen tämä hallitus on antanut rahaa, ja koska se on ollut korvamerkittyä rahaa, niin kunnat ovat käyttäneet sitä rahaa nyt juuri sinne, minne kuuluu, ja me ollaan saatu valtavan hyvää palautetta monista Suomen kunnista. Me yritetään nyt valtakunnallistaa näitä toimintatapoja niin, että ne kaikki parhaat tavat eri kunnista otettaisiin käyttöön sitten koko valtakunnassa. Niin kuin tiedetään, nämä koulut ovat kuitenkin kuntien järjestämää toimintaa ja me täällä eduskunnassa tai tuolla ministeriössä ei voida [Puhemies koputtaa] kaikkea tehdä kuntien puolesta, mutta ne resurssit ovat keskeisiä.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 11/2021 vp

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Ja vielä ministeri Ohisalo.

16.28 Sisäministeri Maria Ohisalo (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kuten täällä on hyvin todettu, ihan varmasti tässä salissa kaikki haluavat, että suomalaisilla lapsilla ja nuorilla menee paremmin kuin tällä hetkellä menee. Minusta on ihan hyvä todeta sekin, että jokainen hallitus on varmaan osaltaan pyrkinyt tilannetta parantamaan, ja jatkuvasti täytyy jatkaa.

Nostan muutaman konkreettisen esimerkin.

Etelä-Karjalasta löytyy malli, jossa lainvastaisiin tekoihin puututaan, vaikka tämä rikosoikeudellinen ikä ei täytyisikään vielä, eli näihin nuoriin voidaan jo selkeästi fokusoida, vaikka ikä ei tule täyteen.

Toisaalta matalan kynnyksen mielenterveyspalvelut on täällä mainittu. Helsingistä löytyy uutta Mieppi-palvelua, johon voi mennä oikein matalalla kynnyksellä. Tätä tarvitaan lapsille, nuorille enemmän.

Koulutukseen on panostettu jokaiselle asteelle.

Kysehän ei ole mistään yksittäisestä toimialasta. Ei missään tapauksessa voi tuijottaa vain lastensuojelua, kun pitää nimenomaan tehdä ennaltaehkäisevää ja -estävää työtä kaikkialla tässä yhteiskunnassa.

Perheiden tuki on mainittu aiemmin — erittäin tärkeä kokonaisuus.

Siihen, mitä aiemmin kokoomus on esittänyt [Puhemies koputtaa] tietynlaisesta kotiarestista: itse sanon, että monelle lapselle koti valitettavasti on se maailman turvattomin paikka, [Puhemies: Ja nyt aika on täynnä!] ja sen takia niitä aikuisia tarvitsee siellä arjessa olla, kuten ministeri Saramo sanoi.